

Bijbelstudie 8 Amos

Inleiding van 'Zoek de HEERE en leef' - 'Bijbelstudies over het boek Amos' van B. S. van Groningen, Bijbelstudie 7, blz. 59 t/m 65.

1. Zingen: Ps. 2 : 6 en 7
2. Gebed
3. Lezen Amos 7
4. Mededelingen – zie briefje secretaresse

5 Inleiding

We komen in hoofdstuk 7 tot een nieuw onderdeel van Amos' profetie. Tot nu toe gaf Amos door wat hij van de Heere *hóórde*. Nu spreekt hij van wat de Heere hem liet *zien*. Als we de Schrift doornemen dan is Amos hier geen uitzondering. De Heere gebruikt bij de grote, zowel als bij de kleine profeten deze manier van openbaren. Denk aan Ezechiël (visionair bij uitstek) en aan Zacharia vanwege zijn nachtgezichten.

N.B. die gezichten zijn geen dromen. De profeet is klaarwakker, als hij zo'n visioen ontvangt. Wel sluit de Heere de ogen van de profeet voor de zichtbare werkelijkheid om hem heen, en doet hem dingen zien, die voor het natuurlijk oog niet waarneembaar zijn. *Wat ziet de profeet dan?* Gods realiteit om die te verkondigen aan mensen tot wie de Heere hem met deze boodschap zendt. Bij Amos vinden we in zijn boek in de laatste drie hoofdstukken vijf visioenen: drie in hoofdstuk 7, één in hoofdstuk 8 en één in hoofdstuk 9.

Wat is opvallend bij deze visioenen? We treffen in deze visioenen *drie jaargetijden*: in het eerste is *sprake van de lente*, in het tweede van *de zomer*, en in het vierde van de *herfst*. Hier merken we iets van Gods taai geduld: Hij wacht nog met het eindgericht. Maar tegelijk zit er iets in van het onbekeerlijke van het volk. *Hoe dan?* Het is lente geweest, zomer geworden; de herfst is aangebroken. Let wel: de Heere heeft gesproken... en zij bekeerden zich niet. Toch lezen we hier voor het eerste van een reactie van het volk op de boodschap van Amos. En uit welke hoek komt deze reactie? Uit de kring van de geestelijke leiders; zij willen Amos het zwijgen op leggen. Wie legt niet het verband met de Grote Profeet van het Nieuwe Testament, de Heere Jezus, Die hetzelfde overkwam bij de overpriesters en de Schriftgeleerden. Zij kwamen het eerst in opstand tegen de prediking van Jezus en niet het volk. Zou het kunnen zijn, dat zij zich meer en meer bewust worden, wat de prediking van de profeet voor hen persoonlijk tot gevolg heeft? De zaken gaan zich toespitsen. Dat geldt ook voor Amos zelf: zijn naam betekent toch lastdrager en juist in hoofdstuk 7 blijkt hoe zwaar de last voor hem geweest is. Hij lijkt misschien soms koud en hart, maar dat is slechts de buitenkant. Hij heeft zijn handen omhoog geheven tot God voor het volk. We zien hem hier als voorbidder. Hij worstelt in diepe verbondenheid met datzelfde volk om genade en ontferming. We zouden zeggen, dat deze Amos op de preekstoel buldert: *Hoort des Heeren Woord!* In de binnenkamer worstelt hij: *Aanschouw het verbond, Heere.* Al wordt het Amos verweten, dat hij profeteert voor zijn brood, uit zijn hele houding blijkt dat hij geen beroepsprofeet is, maar een geroepen profeet. Al kan een profeet, een geroepen knecht van de Heere wel eens met alles in de knoei/knoop komen. Maar beslist niet met dat ene: De Heere heeft me geroepen. En Hij zegt: *Spreek!* Wie kan dan zwijgen?

In **vers 1-6** lezen we de eerste twee visioenen: beiden zijn natuurverschijnselen, die de bronnen van Israëls leven raken, maar de profeet Amos ziet er de hand des Heeren in. Ook dit kwaad komt uit Zijn hand voort. Allereerst een sprinkhanenplaag, zie de overeenkomst met de profetie van Joël. Het wintergras is weelderig gegroeid en al afgemaaid. Waar naar toe? Naar de koninklijke stallen. Zo gebeurde het altijd. Het eerste is voor het paleis.

Wat er nu nog groeit dient als voedsel voor de veestapel van de bevolking. Een sprinkhanenplaag betekent een regelrechte ramp: hongersnood voor mens en dier. God wil dat ze voor Hem buigen en Zijn recht erkennen. De verlaters van Zijn Wet zullen in het dorre wonen.

En zie nu wat Amos doet! In een smeekgebed richt hij zich tot de Heere. Of de sprinkhanenplaag ophoudt? Nee, hij bidt: 'vergeef toch'. De zonde is de diepste nood, niet de gevolgen van de zonde. Israël heeft vergeving nodig. Verstaat het volk dit smeekgebed? Nee, wel halen ze opgelucht adem als de dreiging van de sprinkhanen voorbij is. In Zijn lankmoedigheid houdt de Heere de straf in en verleent uitstel, maar de schuld is niet uit het boek weggedaan.

Wat betekent het dat God berouw heeft over het kwade? Is Hij veranderd? Nee, wat uit Zijn lippen ging, blijft vast en onverbroken. Wel is er verandering in Zijn doen. Het gebed van Zijn knecht (en heeft een plaats in de voortgang van Zijn werk. Amos smeekt in vers 5: Heere, HEERE, houdt toch op; wie zou er van Jakob overblijven staan; wat hij is klein. Het volk wordt bij de oude naam genoemd en wordt herinnerd aan Pniël: 'Ik zal U niet laten gaan, tenzij dat Gij mij zegent'. Een citaat van Calvijn wil ik u niet onthouden: 'Er is niets wat God meer tot ontferming neigt dan de vermelding van het verbond der genade'.

Ook in het *tweede visioen* blijkt dat Gods lankmoedigheid niet tot bekering van het volk heeft geleid. Het jaargetijde is nu zomer: de brandende zon heeft de waterbronnen doen uitdrogen en een deel van het land is al verschroeid. Wat merken we nu? We kunnen nu niet meer spreken van een voornemen tot straffen, maar de Heere is al begonnen met de uitvoering van de straf. Nog indringender bidt Amos: Heere, HEERE, houdt toch op, wie zou er van Jakob blijven staan; want hij is klein. Amos is hier echt knecht van God. Namens de HEERE komt hij tot het volk dat met geen enkele wijze gespaard wordt in zijn prediking. Toch nadert hij voor dat volk tot God in zijn voorbede en smeking om het volk te sparen. Trekt u de lijn naar de hoogste Profeet en Leraar, Die gebeden heeft voor overtreders, maar tegelijk hen in Zijn prediking niet spaarde?

We gaan samen kijken naar het derde visioen (vers 7-9).

Wat ziet hij? *Drie dingen: De Heere staat boven op de muur, dan de muur zelf en tenslotte het paslood.* Het valt op dat Amos alleen het paslood noemt, als de Heere vraagt, wat hij ziet. Daar gaat het om. Wat is een paslood? Een instrument dat bouwers gebruiken om er voor te zorgen dat een muur goed recht komt te staan. Dat is gebeurd met de muur in dit visioen: Naar het paslood gemaakt. Die muur is Israël, het Tienstammenrijk. En het paslood is het recht van God. De Heilige Wet is het paslood, waaraan de Heere het volk gaat meten. Hoe gaat dit aflopen? Uitstel is nog geen afstel. Nu is er geen ruimte meer voor voorbede. Zie vers 8, laatste gedeelte 'Ik zal het voortaan niet meer voorbijgaan'. Geen Pascha meer, dat was toch het feest van de voorbijgang van de verderfengel? Geen schuilplaats meer voor het oordeel. Vers 9 laat zien dat het oordeel onherroepelijk is: het oordeel is ten volle besloten, dat ziet Amos in een vergezicht. De muur valt, de profeet moet zwijgen en... hij zwijgt ook en valt het recht Gods toe.

Vanaf vers 10 is er eindelijk sprake van een reactie op de prediking.

Amos heeft intussen al heel wat gezegd, maar telkens reageert niemand. Nu eindelijk wel. Wat is het frustrerend als de toehoorders bij de meest-ingrijpende dingen het slechts voor kennisgeving aannemen, zonder dat het hen raakt, ze worden er niet koud of warm van. De profeet zelf heeft onder deze boodschap, die hij van Godswege moet brengen, en hij smeekt voor dat onverschillige volk, niemand luistert naar hem. Dat geldt niet alleen het volk, maar ook vanuit de koninklijke familie komt geen reactie, hoewel Amos hen bij name genoemd heeft. Jerobeam II heeft vanuit zijn familie enige ontzag meegekregen voor de profeten Gods. Hij zal Amos wel met rust laten. Laat hem maar begaan, zo schijnt hij gedacht te hebben.

Wie reageert dan wel? De priester van Bethel, Amazia. We zullen hem wel als hogepriester van het heiligdom van de kalverendienst te Bethel moeten beschouwen. Dan is het ook geen wonder dat hij reageert. Waarom? De boodschap van Amos is een doodsteek voor de staatsgodsdienst van Israël. Tegelijk stelt Amos Amazia schuldig aan de ondergang van het volk.

Priester tegenover Profeet

Amazia doet twee zaken. *Ten eerste brengt hij rapport uit aan de koning in verband met het staatsgevaarlijke van het optreden van Amos. Tegelijk geeft de priester een persoonlijk advies om niet af te wachten wat de koning zal doen, maar hij stelt voor om te vluchten naar Juda.* Dit lijkt nog welwillend van Amazia. Hij begrijpt ook wel dat Amos moet eten. De een verdient zijn brood als priester, de ander als profeet. Daar heeft Amazia geen moeite mee, maar laat Amos dan naar Juda gaan, daar komt hij tenslotte vandaan. Daar heeft hij toch ook wel een woord voor om te profeteren? Eigenlijk is dit wel ingrijpend. Op zijn manier wil Amazia ook een dienstknecht van God zijn, maar dat iemand echt van God geroepen is tot profeet, niet om geld, maar om God te dienen, daar snapt deze Amazia totaal niets van. Echt door God geroepen? Daar heeft hij nog nooit van gehoord. Daarom ligt deze priester ook niet wakker van deze boodschap. Maar die man, die is zo moeilijk en lastig: weg met hem.

Is het vandaag anders. Hoe wordt nu gereageerd op de boodschap van het komende gericht? In de eerste plaats denken we niet aan de wereld, maar over hen die tot het verbondsvolk behoren. Elke zondag horen zij de boodschap dat er zwaar weer op til is. Maar die boodschap wordt terzijde gelegd. Ook de Heere Jezus heeft in het Nieuwe Testament daarop gezinspeeld: Op de fluit gespeeld en niet gedanst. Klaagliederen voor hen gezongen en ze hebben niet geweend. Gewoon doorleven. Na de zondag wordt het maandag, totdat... dan kan het te laat zijn. De predikant heeft toch wel indringend gepreekt en ernstig gewaarschuwd, wat zal het zijn om de weg geweten te hebben en voor eeuwig verloren te gaan. Is onze reactie ook niet: Ach, die man moet ook zijn brood verdienen! Is dat niet op een goedkope manier ons afmaken van de prediking?

Profeet tegenover Priester

Wat is de reactie van Amos? Vlijmscherp, waarom? Deze man tegenover hem is een zogenaamde ambtsdrager. Valse godsdienst tegen de ware godsdienst. Amos maakt Amazia heel duidelijk dat hij geen 'broodprofeet' is, maar een gezant van God. Hij is van achter de kudde gehaald door de Heere Zelf en naar Israël gezonden om daar te profeteren. Wat doet Amazia hier eigenlijk? Zich verzetten tegen het werk van God. De HEERE zegt: Profeteer. Amazia zegt: Stop maar met profeteren. Deze zonde zal de HEERE zwaar aanrekenen en bezoeken aan Amazia en... zijn huis. Dit Woord van God zal waar blijken te zijn, als het volk in ballingschap verkeert.

Dit ernstige woord roept ons op tot zelfonderzoek. Mogen Gods knechten vandaag nog zeggen wat hij van Godswege spreken moet? Of willen we zelf de inhoud van de boodschap bepalen? Willen wij profeten vergaderen naar onze eigen smaak, zoeken wij broodprofeten of geroepen knechten? In opdracht van de Heere moet Amos aan Amazia het oordeel aanzeggen (vs. 17):

Daarom zegt de HEERE alzo: Uw vrouw zal in de stad hoereren, en uw zonen en uw dochteren zullen door het zwaard vallen, en uw land zal door het snoer uitgedeeld worden; en gij zult in een onrein land sterven, en Israël zal voorzeker uit zijn land gevankelijk worden weggevoerd.

Wat betekent dat?

Zijn vrouw zal overspel plegen, zijn kinderen zullen door het zwaard sterven. En hijzelf zal in ballingschap sterven, dus op onreine bodem. Dat is het ergste wat een Israëliet kan overkomen en zeker voor een priester die altijd bezig was met het thema: reinheid. Dat is uiteindelijk het oordeel voor wie weigert om te buigen voor God en voor Zijn Woord.

Het afwijzen van de waarschuwing van de HEERE verklaart de ontwikkeling in de visioenen. De geschiedenis laat zien dat er van het volk geen bekering meer te verwachten valt. Vanaf het derde visioen is er daarom niet langer sprake van voorbede en is er geen uitstel van het oordeel meer. Het oordeel over Amazia staat daarbij model voor het oordeel over het volk.

Zingen Ps. 119 : 60 en 61